

Drodzy Czytelnicy,

W gimnazjum ten rok szkolny będzie spokojny, wypełniony refleksją i analizowaniem doświadczeń. Wielką próbę przeżyją nauczyciele z II i IV etapu kształcenia. Ich uczniowie będą zdawali nowe egzaminy – nowy sprawdzian i nową maturę. Czytając adresowane do polonistów ze szkoły podstawowej i szkół ponadgimnazjalnych **Informatory** CKE, łatwo dostrzec istotę zmiany. Wśród zadań dominują złożone, sprawdzające wymagania ogólne i – szczegółowe z PP, w obszarze odbioru czytelnicze wrażenie – efekt pierwszego kontaktu z tekstem początkuje odbiór intelektualny – świadomy. Zdający otrzymuje 1 punkt np. za zwerbalizowanie przeżycia subiektywnego i nazwanie elementów w utworze, które sprawiają, że pojawia się takie, a nie inne przeżycie, lub za wskazanie dominującej cechy bohatera i właściwy fragment dzieła.

Z rekonesansu źródeł wynika, że struktura zadań jest na wszystkich etapach kształcenia podobna. Różnice polegają na stopniu usamodzielnienia czytelnika w myśleniu naukowym. Jeśli bowiem uczeń ze szkoły podstawowej będzie wybierał między np. dwoma wariantami odpowiedzi, a gimnazjalista – już dobiera najczęściej, to absolwent liceum, pisząc w roku 2015 interpretację, wykorzysta nie tyle umiejętność, co kompetencje: werbalizowania wrażeń i wskazywania argumentów. Z umiejętności przedmiotowych, opanowanych na IV etapie – zdolność łączenia obserwowanych cech w układy wyższego rzędu, np. ponadczasowe motywy kulturowe lub treści typowe dla epoki.

Nowy projekt edukacji polonistycznej jest spójny. Analiza wymagań egzaminacyjnych dowodzi, że uczeń naprawdę jeden raz, zgodnie z modelem liniowym, wykonuje kluczowe zadania, krocząc od lektury wrazeniowej do świadomego odbioru intelektualnego. Zadbajmy jeszcze, aby po ukończeniu szkoły mogli powiedzieć: *Życie w kulturze*

polega [...] na współgraniu wersji świata, które ludzie formują pod jej instytucjonalnym wpływem, z wersjami stanowiącymi produkt ich indywidualnych historii¹.

Ewa Nowel

¹ J. Bruner, *Kultura edukacji*, Kraków 2006, s. 31.